

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

06 жовтня 2022 року

Київ

№ 215

Про затвердження Змін до Положення про
застосування Національним банком України заходів
впливу

Відповідно до статей 7, 15, 55, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 66, 67, 73, 75 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, статей 81, 83, 84 Закону України “Про платіжні послуги”, з метою удосконалення порядку застосування Національним банком України заходів впливу до банків за порушення законодавства України Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Зміни до Положення про застосування Національним банком України заходів впливу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 17 серпня 2012 року № 346, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 вересня 2012 року за № 1590/21902 (зі змінами), що додаються.

2. Департаменту методології регулювання діяльності банків (Наталія Іваненко) після офіційного опублікування довести до відома банків України інформацію про прийняття цієї постанови.

3. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

В. о. Голови

Юрій ГЕЛЕТІЙ

Зміни
до Положення про застосування Національним банком України
заходів впливу

1. У розділі I:

1) у главі 1:

пункт 1.1 після слів “(далі – Закон про фінансові послуги),” доповнити словами «“Про платіжні послуги” (далі – Закон про платіжні послуги),»;

пункт 1.2 викласти в такій редакції:

“1.2. Це Положення визначає підстави і порядок застосування Національним банком заходів впливу, фінансових/штрафних санкцій (далі – заходи впливу) до банків, філій іноземних банків та інших осіб, які охоплюються наглядовою діяльністю Національного банку, у разі:

1) порушення банками, їх відокремленими підрозділами, філіями іноземних банків, банківськими групами, відповідальними особами банківських груп, іншими учасниками банківських груп чи іншими особами, які є об’єктом перевірки Національного банку згідно із Законом про банки:

банківського законодавства;

валютного законодавства;

законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, а саме: Закону про запобігання легалізації, нормативно-правових актів Національного банку, що регулюють діяльність банків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – законодавство з питань фінансового моніторингу);

законодавства з питань захисту критичної інфраструктури, кіберзахисту та інформаційної безпеки;

законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг, у тому числі вимог щодо взаємодії зі споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимог щодо етичної поведінки);

вимог Національного банку, установлених відповідно до статей 66 і 67 Закону про банки;

нормативно-правових актів Національного банку;

2) порушення банками, власниками істотної участі в банку законодавства, що регулює порядок здійснення платіжних операцій, крім законодавства, передбаченого частиною другою статті 82 Закону про платіжні послуги (далі – законодавство, що регулює діяльність на платіжному ринку), та в разі недостатності заходів із управління ризиками, що вживаються для захисту інтересів споживачів платіжних послуг;

3) здійснення банками, їх відокремленими підрозділами, філіями іноземних банків, банківськими групами, відповідальними особами банківських груп, іншими учасниками банківських груп чи іншими особами, які є об'єктом перевірки Національного банку згідно із Законом про банки, ризикової діяльності, що становить загрозу інтересам вкладників чи інших кредиторів банку;

4) застосування іноземними державами або міждержавними об'єднаннями або міжнародними організаціями санкцій до банків чи власників істотної участі в банках, що становлять загрозу інтересам вкладників чи інших кредиторів банку та/або стабільності банківської системи (далі – застосування іноземних санкцій).”;

2) у главі 2:

пункт 2.1 доповнити словами та цифрами “та пунктами 1–6, 8, 10 частини першої статті 84 Закону про платіжні послуги”;

абзац перший пункту 2.2 після слова “відсторонення” доповнити словами “/тимчасового відсторонення”;

у пункті 2.3:

абзац перший доповнити словами та цифрами “та частиною першою (крім пунктів 6–9) статті 84 Закону про платіжні послуги”;

абзац другий після слова “моніторингу,” доповнити словами “законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку,”;

пункт 2.5 доповнити новим абзацом такого змісту:

“Національний банк застосовує до власників істотної участі в банку за порушення законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку, заходи впливу, передбачені пунктами 6 та 8 частини першої статті 84 Закону про платіжні послуги.”;

3) у главі 3:

у пункті 3.1:

абзац перший викласти в такій редакції:

“3.1. Національний банк застосовує заходи впливу на підставі результатів (матеріалів):”;

пункт доповнити двома новими абзацами такого змісту:

“перевірок з питань дотримання законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку;

безвизного нагляду з питань дотримання законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку.”;

у пункті 3.2:

абзац другий після слова “банки” доповнити словами “, Закону про платіжні послуги”;

пункт після абзацу шостого доповнити новим абзацом сьомим такого змісту:

“розміру можливих негативних наслідків для клієнтів (щодо порушення законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку);”.

У зв’язку з цим абзаци сьомий та восьмий уважати відповідно абзацами восьмим та дев’ятим;

абзац перший пункту 3.7 після слова “моніторингу” доповнити словами “, законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку,”.

2. У розділі II:

1) заголовок розділу викласти в такій редакції:

“II. Заходи впливу відповідно до статті 73 Закону про банки”;

2) у підпункті 1 пункту 8.6 глави 8 слова “, але не більше, ніж на шість місяців” виключити;

3) підпункт 1 пункту 11.2 глави 11 після слова “законодавства,” доповнити словами “законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку,”.

3. Положення доповнити новим розділом IV такого змісту:

“IV. Заходи впливу відповідно до статті 84 Закону про платіжні послуги

1. Письмове застереження

1. Національний банк у разі потреби висування до банку вимоги щодо усунення порушення законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку, та/або вжиття заходів щодо недопущення таких порушень у подальшій діяльності застосовує до банку такий захід впливу, як письмове застереження.

2. Національний банк під час застосування до банку такого заходу впливу, як письмове застереження керується вимогами пунктів 1.2, 1.7 глави 1 розділу II цього Положення.

Національний банк у письмовому застереженні висловлює банку своє занепокоєння станом його справ, указує на допущені порушення законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку, та за потреби конкретні заходи,

яких потрібно вжити банку у визначені строки з метою їх усунення та/або недопущення надалі.

Національний банк під час застосування до банку письмового застереження за результатами інспекційної перевірки/перевірки з питань дотримання законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку, керується вимогами пункту 1.4 глави 1 розділу II цього Положення.

3. Банк зобов'язаний подати Національному банку протягом п'яти робочих днів із дати отримання письмового застереження відповідь із зазначенням строку, протягом якого він зобов'язується вирішити виявлені проблеми та усунути порушення та/або вжити заходів щодо недопущення таких порушень у подальшій діяльності.

4. Національний банк після отримання відповіді банку або невиконання банком вимог пункту 3 глави 1 розділу IV цього Положення вживає заходів, визначених в абзаці другому пункту 1.5 та пункті 1.6 глави 1 розділу II цього Положення.

2. Накладення штрафу

5. Національний банк має право накладати штраф на банк за порушення законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку.

6. Національний банк накладає штрафи в розмірі від трьох тисяч до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Вибір розміру штрафу здійснюється з урахуванням вимог пункту 3.2 глави 3 розділу I цього Положення.

7. Рішення про накладення штрафу приймає Правління Національного банку або Комітет з питань нагляду.

8. Рішення Національного банку про застосування заходу впливу у вигляді накладення штрафу за порушення законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку, є виконавчим документом та набирає законної сили з дня його прийняття.

До рішення Національного банку про застосування заходу впливу у вигляді накладення штрафу за порушення законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку, застосовуються вимоги абзаців другого – четвертого пункту 7.36 глави 7 розділу II цього Положення.

9. Банк сплачує нараховану суму штрафу протягом строку, встановленого Національним банком, та письмово повідомляє Національний банк про сплату штрафу в установленому Національним банком порядку.

10. Національний банк може не накладати штраф у таких випадках:

1) якщо стягнення суми штрафу спричинить суттєве погіршення фінансового стану банку;

2) за третє та подальші однотипні порушення законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку (якщо застосування штрафу не вплинуло на припинення порушення).

З метою забезпечення виправлення ситуації або запобігання подальшим порушенням Національний банк застосовує інші адекватні заходи впливу.

3. Тимчасова, до усунення порушення, заборона надання однієї або більше платіжних послуг.

Тимчасова, до усунення порушення, заборона надання платіжних послуг через комерційних агентів

11. Тимчасова, до усунення порушення, заборона надання однієї або більше платіжних послуг/заборона надання платіжних послуг через комерційних агентів може застосовуватись як:

1) заборона надання одного чи більше видів платіжних послуг на визначений строк;

2) заборона надання одного чи більше видів платіжних послуг на визначений строк з урахуванням установлених обмежень за обсягом/сумою/колом клієнтів/регіоном;

3) заборона надання одного чи більше видів платіжних послуг через комерційних агентів на визначений строк.

12. Рішення про тимчасову, до усунення порушення, заборону надання однієї або більше платіжних послуг/заборону надання платіжних послуг через комерційних агентів приймає Правління Національного банку або Комітет з питань нагляду.

13. Обсяг (перелік) обмежень щодо надання банком платіжних послуг визначається Національним банком у рішенні про тимчасову, до усунення порушення, заборону надання однієї або більше платіжних послуг/заборону надання платіжних послуг через комерційних агентів.

14. Національний банк має право прийняти рішення про тимчасову, до усунення порушення, заборону надання однієї або більше платіжних послуг/заборону надання платіжних послуг через комерційних агентів у разі:

1) недотримання вимог нормативно-правових актів Національного банку щодо ведення обліку операцій, подання/виправлення звітності стосовно здійснення діяльності з надання платіжних послуг, розкриття інформації;

2) надання недостовірної інформації та звітності щодо здійснення діяльності з надання платіжних послуг, ненадання або несвоєчасне їх надання;

3) невиконання в установлений строк вимог Національного банку щодо усунення порушень законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку;

4) визнання Національним банком заходів з управління ризиками, що вживаються для захисту інтересів споживачів платіжних послуг, недостатніми.

15. Національний банк вживає заходів щодо отримання банком рішення про тимчасову, до усунення порушення, заборону надання однієї або більше платіжних послуг/заборону надання платіжних послуг через комерційних агентів відповідно до пункту 5.7 глави 5 розділу II цього Положення.

16. Банк з наступного робочого дня після дня отримання рішення Національного банку про тимчасову, до усунення порушення, заборону надання однієї або більше платіжних послуг/заборону надання платіжних послуг через комерційних агентів:

1) протягом визначеного цим рішенням строку (або до визначеного терміну) укладає договори та надає послуги виключно з урахуванням установлених заборон;

2) на визначений у цьому рішенні строк (або до визначеного терміну) утрачає право одночасно на надання таких послуг у визначеній рішенням частині та продовження строку діючих договорів (укладання нових договорів) щодо надання послуг, які заборонені.

17. Банк із дня отримання рішення Національного банку про тимчасову, до усунення порушення, заборону надання однієї або більше платіжних послуг/заборону надання платіжних послуг через комерційних агентів уживає заходів відповідно до абзаців першого та другого підпункту "а", підпункту "б" та абзацу шостого пункту 5.13, пункту 5.14 глави 5 розділу II цього Положення.

18. Банк має право розпочати надання платіжних послуг, надання яких було заборонено, наступного робочого дня після закінчення зазначеного в рішенні строку (настання терміну), на який надання відповідних послуг було заборонено.

19. Банк має право подати обґрунтоване клопотання щодо внесення змін до раніше прийнятого рішення про тимчасову, до усунення порушення, заборону надання однієї або більше платіжних послуг/заборону надання платіжних послуг через комерційних агентів стосовно зменшення переліку встановлених обмежень.

Національний банк за результатами розгляду клопотання банку має право прийняти рішення про внесення змін до рішення про тимчасову, до усунення порушення, заборону надання однієї або більше платіжних послуг/заборону надання платіжних послуг через комерційних агентів (рішення приймає Правління Національного банку або Комітет з питань нагляду).

20. Національний банк відповідно до цього Положення, якщо банк не забезпечив виконання рішення Національного банку щодо заборони надання однієї або більше платіжних послуг/заборони надання платіжних послуг через комерційних агентів або не виправив виявлені в його діяльності порушення в установленій строк, або недотримав умов заборони, може прийняти рішення про:

1) продовження строку дії заходу впливу у вигляді заборони надання платіжних послуг;

2) застосування до банку інших заходів впливу.

21. Банк має право подати Національному банку клопотання про дострокову відміну заборони надання платіжної послуги/заборони надання платіжної послуги через комерційних агентів.

Банк разом з клопотанням подає Національному банку для розгляду питання щодо дострокової відміни заборони:

1) документи, що підтверджують дотримання банком умов заборони надання платіжних послуг;

2) звіт, що містить перелік проведених банком заходів щодо усунення порушень;

3) копії належним чином засвідчених банком відповідних документів, що підтверджують усунення порушень, ужиття заходів щодо недопущення порушень.

22. Національний банк повертає клопотання про дострокову відміну заборони без розгляду, якщо банк не надав документів, передбачених у пункті 21 глави 3 розділу IV цього Положення.

23. Національний банк приймає рішення про задоволення клопотання банку про дострокову відміну заборони надання платіжних послуг (відмову в задоволенні клопотання в разі недотримання банком умов заборони) не пізніше 30 робочих днів від дати надходження до Національного банку документів, визначених у пункті 21 глави 3 розділу IV цього Положення. Задоволення клопотання банку про дострокову відміну заборони надання платіжних послуг можливе за умови усунення банком усіх виявлених порушень законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку, які стали підставою для застосування відповідного заходу впливу.

Національний банк повідомляє (письмово або електронною поштою) банк про прийняте рішення не пізніше трьох робочих днів з дня прийняття відповідного рішення.

Банк має право розпочати надання платіжних послуг, що були заборонені, за умови отримання повідомлення Національного банку про прийняте рішення про дострокову відміну заборони.

4. Тимчасове, до усунення порушення, відсторонення посадової особи від посади

24. Національний банк має право тимчасово, до усунення порушення, відстороняти посадову особу банку від посади за наявності фактів, які свідчать про дії або бездіяльність цієї посадової особи, що призвели до порушення законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку.

25. Перелік посадових осіб банку, яких Національний банк має право тимчасово, до усунення порушення, відсторонити від посади, визначений у пункті 10.2 глави 10 розділу II цього Положення.

26. Рішення про тимчасове, до усунення порушення законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку, відсторонення посадової особи банку від посади/надання дозволу на поновлення на посаді приймається Правлінням Національного банку або Комітетом з питань нагляду.

Посадові особи, які відсторонюються від посади, можуть запрошуватися на засідання Правління Національного банку або Комітету з питань нагляду.

27. Національний банк повідомляє про прийняте рішення про тимчасове, до усунення порушення законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку, відсторонення посадової особи банку від посади правління або раду банку.

28. Банк не пізніше трьох робочих днів із дня отримання рішення повідомляє електронною поштою Національний банк про посадову особу, яка тимчасово виконуватиме обов'язки особи, відстороненої від посади (із

зазначенням реквізитів прийнятого відповідним органом управління банку рішення).

29. Посадова особа, яка на підставі рішення Національного банку відсторонена від посади, поновлюється на посаді після усунення виявлених порушень на підставі рішення Національного банку про надання дозволу на поновлення посадової особи банку на посаді або за рішенням суду, яке набрало законної сили.

Національний банк розглядає питання щодо надання дозволу на поновлення посадової особи банку, яку на підставі рішення було відсторонено від посади, у разі відповідного звернення банку та за умови надання банком документів, що підтверджують усунення виявлених порушень, в іншому випадку залишає звернення без розгляду та повідомляє про це банк.

Національний банк повідомляє (письмово або електронною поштою) банк про прийняте рішення про надання дозволу на поновлення посадової особи банку на посаді не пізніше трьох робочих днів із дня прийняття відповідного рішення.

5. Тимчасова, до усунення порушення, заборона використання права голосу власником істотної участі в банку
(тимчасова заборона права голосу)

30. Національний банк має право заборонити власнику істотної участі в банку використовувати право голосу (голосувати на загальних зборах учасників банку та будь-яким чином брати участь в управлінні банком), якщо внаслідок прямого чи опосередкованого впливу власника істотної участі банком порушене законодавство, що регулює діяльність на платіжному ринку.

Така заборона використання права голосу застосовується Національним банком тимчасово, на строк до усунення банком відповідного порушення.

31. Тимчасова заборона права голосу застосовується з урахуванням порядку, визначеного в главі 8 розділу II цього Положення.

6. Вимога до власника істотної участі в банку про відчуження часток або акцій банку

32. Національний банк має право застосувати захід впливу у вигляді висунення вимоги до власника істотної участі в банку про відчуження часток або акцій банку в разі неусунення у визначений Національним банком строк порушення/порушень законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку, за яке/які Національний банк заборонив власнику істотної участі в банку використовувати право голосу.

33. Вимога Національного банку до власника істотної участі в банку щодо відчуження часток або акцій банку реалізується в порядку, що визначений у пунктах 2–4 глави 9 розділу II цього Положення.

7. Виключення з Реєстру платіжної інфраструктури

34. Національний банк має право застосувати захід впливу у вигляді виключення з Реєстру платіжної інфраструктури банку як емітента електронних грошей у разі порушення банком – надавачем платіжної послуги з випуску та виконання платіжних операцій з електронними грошима, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, вимог законодавства, що регулює діяльність на платіжному ринку, та в разі недостатності заходів з управління ризиками, що вживаються для захисту інтересів споживачів платіжних послуг.

35. Рішення про виключення з Реєстру платіжної інфраструктури приймає Правління Національного банку або Комітет з питань нагляду.

36. Національний банк надсилає банку рішення про виключення з Реєстру платіжної інфраструктури протягом трьох робочих днів із дня його прийняття.

Національний банк не пізніше робочого дня, наступного за днем прийняття рішення про виключення з Реєстру платіжної інфраструктури відомостей про банк, уносить до Реєстру платіжної інфраструктури відповідні зміни.

37. Банк з наступного робочого дня після дня отримання рішення Національного банку про виключення з Реєстру платіжної інфраструктури втрачає право надавати платіжні послуги з випуску та виконання платіжних операцій з електронними грошима, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців.”.